

Ibland, och särskilt när man seglar ensam, kan det vara värdefullt med automatisk styrning av båten. Det finns numer relativt enkla och tillräckligt säkra utrustningar härför. Till skillnad från de egentliga vindrodren, drivs de med ström från båtens batteri och är relativt nätta i formatet. De är avsedda för rorkultstyrda båtar. Prisläget är år 2000, mellan 3600-7800 kr.

I marknaden finns åtminstone två fabrikat: *Autohelm* med modellerna *ST1000+*, *ST2000+* och *ST3000+* från Raytheon *Navico* med *TP 10*, *TP20* från Simrad.

Båda av ungefär samma konstruktion men skiljer sig något i fråga om prestanda.

Samtliga styr efter inbyggd kompass. Till *Autohelm* kan därjämte erhållas en vindflöjel som gör styrning efter vinden möjlig.

De ovannämnda Autohelmmodellerna samt TP20 från Navico kan även användas tillsammans med GPS och fjärrkontroll.

Utrustningen är utförd som en sammanbyggd apparatenhet. Den ska sitta på ett bestämt avstånd vid sidan av rorkulten och anslutas till batteriet, lämpligen med ett stickuttag. Apparaten innehåller en liten elmotor som kan skjuta en till rorkultens översida eller undersida kopplad manöverstång utåt respektive inåt. Rörelsen styrs från en kompass, inbyggd i apparaten och med vars hjälp man ställer in önskad kurs. Avviker båten från kursen, gör apparaten automatiskt en roderändring.

På Albinviggen sätter man monteringshylsan i styrbords sittbrunnslock. Apparaten kan bekvämt lyftas ur sitt läge och stuvvas undan när den inte behövs.

Vindflöjeln som är cirka 18 cm lång, är monterad på en 1,0 m lång stång i båtens akter. Från flöjeln går en tunn elkabel till huvudapparaten.

Erfarenheter av användning av Autohelm på Vigg nr 830 under sommaren 1978.

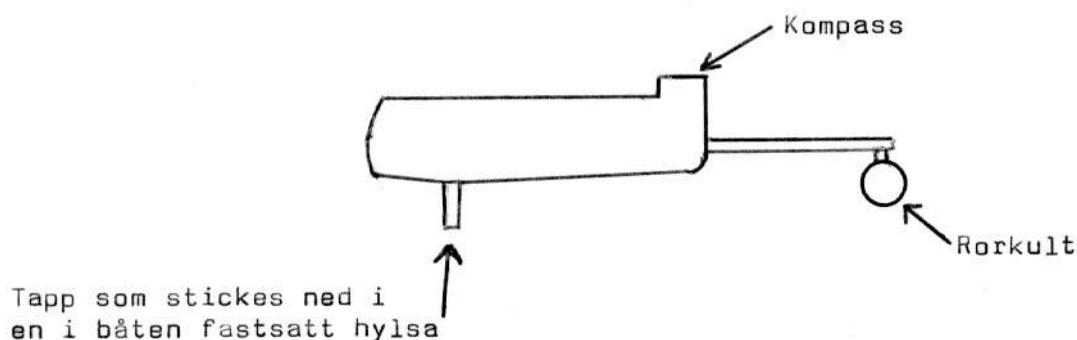
Montering av fästhylsa, kopplingsbeslag på rorkulten, vindflöjel och strömuttag var lätt att göra på några timmar.

Inkoppling respektive borttagning är ett ögonblicks verk. Skötseln är ytterst enkel, sedan man lärt sig tekniken. Apparaten var ganska flitigt använd under segling. Däremot endast obetydligt i samband med motorgång.

Styrning efter kompass är alltid möjlig. Vid bidevindssegling visade det sig effektivare att använda vindstyrning med flöjeln eftersom båten då automatiskt höll bästa höjd, även när vindriktningen varierade. Styrningen är lika säker oavsett om man seglar eller går för motorn.

Under någorlunda stadiga förhållanden, även vid rejäl vind, håller båten kursen mycket bra, i regel bättre än vad man i längden klarar själv. Om vinden hastigt friskar i, till exempel i en momentan kraftig by, och särskilt om sjön samtidigt blir orolig, kan tillfälligt ett rätt stort kursfel uppstå innan apparaten fått situationen under kontroll och stabiliserat sig. Ligger man då farligt nära grund eller dylikt, kan det bli nödvändigt att snabbt själv överta styrningen ett ögonblick. Det har dock ytterst sällan inträffat.

Vid några tillfällen fick automatstyrningen arbeta flera timmar i sträck, hela tiden med obruten precision.

För seglaren blir ju frågan om strömförbrukning och belastning på batteriet viktig. Förbrukningen mätes därför med ett särskilt instrument under alla inkopplingstider i samband med fyra veckors långsegling, omkring 900 M.

Apparaten tar något litet ström i och med att den ansluts till batteriet, men ström av någon betydelse förbrukas endast då motorn arbetar för att korrigera kursen. Den verkliga förbrukningen blir därför starkt beroende av hur ofta och hur stor kurskorrigering som fordras. Vid segling påverkas förbrukningen av den balans som segelföring och skotning ger. Är vinden jämn och skotning bra, kan båten ofta gå med mycket små korrigeringar. Strömförbrukningen blir då liten. Och tvärtom.

Kapaciteten i batteriet anges i ampéretimmar, Ah. Det är därför intressant att veta hur många amperetimmar automatstyrningen tar per timme under varierande seglingsförhållanden. Under långseglingen varierade förbrukningen mellan 0,043-0,250 Ah per timme. Medelförbrukningen för hela inkopplingstiden var 0,169 Ah per timme. Det lägsta värdet 0,043 erhöles under ett par timmars kryssning i höjd med Ölands sydspets i vind om cirka 12 m/s med ganska kraftig sjö. Viggen gick då med flöjelstyrning och förde enbart stor genua. Hon gick utomordentligt välbalanserad med konstant 6 knop.

Som ett överslagsvärde för praktisk räkning, kan man kanske använda 0,2 Ah per timme. Våra batterier har i regel en kapacitet på 60 Ah när de är i gott skick. Automatstyrningens strömförbrukning utgör inte något egentligt problem. Självfallet bör man undvika all onödig inkoppling.

Till sist! Kom ihåg att automatstyrning aldrig får förleda oss till att ett enda ögonblick försumma den obligatoriska utkiken och vaksamheten.

Vigg 830 Harald A:son Moberg